

Snabb introduktion till LäsDax 2 och LäsDax 3 De fyra tillfällena

Första tillfället – Gemensam läsning

- Inled lektionen med en aktivitet som anknyter till texten.
- Samla sedan klassen kring storboken.
- Täck gärna för texten och samtala kring bilderna för att skapa förförståelse för textens innehåll och öka elevernas ordförråd.
- Läs texten högt för eleverna och peka samtidigt på orden.
- Samtala om innehållet.
- Läs texten igen och låt eleverna läsa med efter förmåga.

Andra tillfället – Gemensam laboration

- Läs texten gemensamt i storboken.
- Laborera gemensamt med språket. I LärarDax finns instruktioner till varje text.
- Låt eleverna läsa texten tillsammans med någon eller på egen hand efter förmåga.

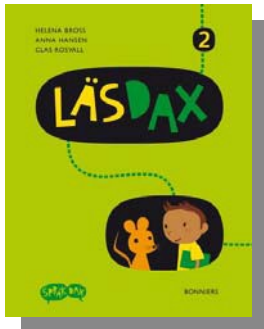
Tredje tillfället – Gemensamt och eget skrivande

- Till varje text finns förslag på uppgifter för gemensamt skrivande, antingen i en skrivbok eller i SkrivDax.
- Börja med att tillsammans skriva en gemensam text som kan vara modell för det egna skrivandet. Se LärarDax.
- Låt sedan eleverna på egen hand skriva texter utifrån modellen.

Fjärde tillfället – Läxa

- Låt eleverna ta hem texten i läxa. Individualisera genom att till exempel markera med att skriva på ett bokmärke för varje elev hur mycket han/hon ska läsa.
- Låt de elever som behöver extra läsutmaning även få annan litteratur med sig ibland.

Arbetsgången i LäsDax 2

*Här följer en utförlig presentation av
arbetsgången i LäsDax 2.
Som exempel används sidan 41, texten **Jila från Trulix**.*

Arbeta med varje text vid fyra tillfällen. *Obs! De fyra tillfällena skiljer sig något från dem i LäsDax & SkrivDax 1.* Eleverna får då en ordentlig genomgång av innehållet och blir väl förtrogna med textmodellen. Även det tredje tillfället, det gemensamma skrivandet, utgår från textmodellen. Det innebär att eleverna fortsätter att utveckla sin läsning och sitt skrivande av olika texttyper och genrer eftersom LäsDax 2 förutom skönlitterära och poetiska texter också innehåller faktatexter.

Nu följer vad man kan göra vid de fyra tillfällena när man arbetar med texten **Jila från Trulix**.

Jila från Trulix

– Sofia! Var är jackan och kepsen? sa mamma.

Jag hade glömt dem på fotbollsplanen och nu måste jag gå och hämta dem.

Det var ganska mörkt redan, men jag såg att det var någon på planen. Det var en tjej som spelade alldeles ensam.

Och sedan såg jag något konstigt. Hon hade min jacka och min keps på sig!

– Hallå! ropade jag. Du har min jacka och min keps!

– Oj då, förlåt! sa tjejen och kom fram till mig.

När hon tog av sig kepsen såg jag hur hon såg ut.

Hon hade grön hud, blåa piggar på huvudet och en väldigt konstig näsa.

– Bli inte rädd! sa hon. Jag är inte farlig.

– Men varför ser du så konstig ut? sa jag.

– Jag heter Jila och jag är från Trulix.

– Var ligger det landet?

– Det är inget land, skrattade Jila. Det är en planet i galaxen Myllion.

– Men vad gör du här? undrade jag.

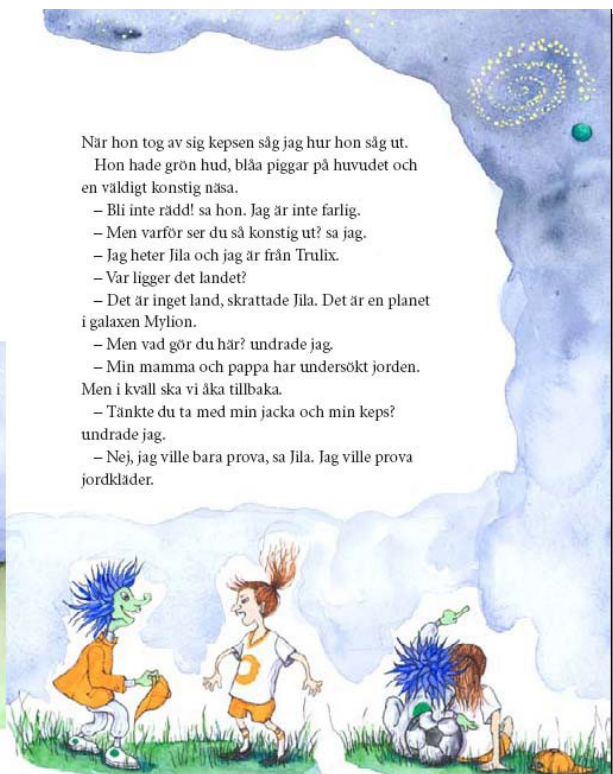
– Min mamma och pappa har undersökt jorden.

Men i kväll ska vi åka tillbaka.

– Tänkte du ta med min jacka och min keps?

undrade jag.

– Nej, jag ville bara prova, sa Jila. Jag ville prova jordkläder.

Första tillfället

Gemensam läsning

Börja med att samla eleverna runt storboken (eller den interaktiva tavlan om ni har tillgång till en sådan och programvaran LäsDax digital *from läsåret 09–10*) och gör en bildpromenad genom sidorna 40–43. Täck gärna för texten med notislappar eller liknande för att alla ska kunna koncentrera sig på bilden/rna. Samtala kring det ni ser och ställ öppna frågor så att eleverna måste svara med hela meningar, till exempel:

- *Vad ser ni?*
- *Vad tror ni det är som händer?*

Låt det här första tillfället få ta tid och använd stunden till att hjälpa dem att tolka bilderna och skapa förförståelse för det texten handlar om, och också för att utöka deras ordförråd.

Läs sedan texten högt i normal läshastighet och peka samtidigt på varje ord.

Samtala om innehållet i texten och ställ nya frågor:

- *Varför går Sofia tillbaka till fotbollsplanen på kvällen?*
- *Vem träffar hon?*
- *Varför har hon Sofias kläder på sig?*

Ta vara på den här stunden, för texterna berör eleverna och det finns mycket att hämta ur dem och kan leda till många fina och angelägna samtal.

Andra tillfället

Gemensam laboration

Nu är det dags att titta på texten ur ett språkligt perspektiv.

Läs texten på sidorna 40–41 tillsammans och fråga sedan:

– *Hur beskrivs Jula?*

Leta efter meningens som talar om hur hon ser ut och låt någon elev komma fram och stryka under den. Låt sedan en annan elev ringa in adjektiven.

Här är det även lämpligt att arbeta med dialoger och att läsa text med inlevelse. Markera Sofias repliker med en färg och Jilas med en annan. Dela klassen i två hälfter och låt ena hälften vara Sofia och den andra Jila och läsa mot varandra.

Egen läsning/parläsning

Låt eleverna läsa texten efter förmåga.

Tredje tillfället

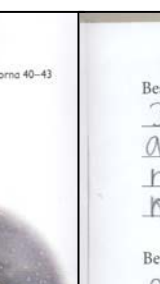
Gemensamt och eget skrivande

Det gemensamma och egna skrivandet sker till vissa texter tillsammans på whiteboard och i egen skrivbok. Till tre texter per tema finns det uppgifter i SkrivDax 2. Uppgifterna startar alltid med en gemensam genomgång markerad med en symbol och utgår oftast från en del av texten i LäsDax 2. Därefter får eleverna pröva att på egen hand göra liknande uppgifter efter textmodellen. Då ser symbolen ut så här . Den sista uppgiften är alltid en utmaning för den som behöver lite extra att jobba med.

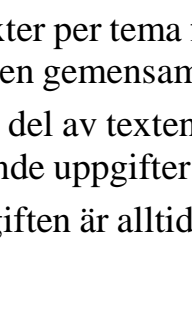
SLÄND STJÄRNER OCH GALAXER Jila från Trulix LäsDax 2 sidorna 40–43

 Läs texten.
Jila har grön hud, blåa piggar på huvudet och en väldigt konstig näsa.

Beskriv figuren intill.
Lång näsa.
Den har en SVANS.
Den är grön och ensam.

 Rita en rymdfigur. Beskriv figuren.

Den har stora öron. Den är glad. Den har olika färger på kroppen. Den har 4 r. händer. Den har tentakler.

Kopiering av detta engagemangsent tillhör utgivaren enligt lag och gällande avtal.

22

Beskriv rymdskeppet.
3 fönster, en trappa, en dörr, 3 vingar, fötter, handtag, antän

Berätta hur rymdskeppet ser ut inuti. Rita en bild.
en byrå, en lampa, ett fönster, en mat, en stol

Jag kan använda beskrivande ord.

 Utmaning!
Hur ser det ut på Trulix? Rita och skriv!

Kopiering av detta engagemangsent tillhör utgivaren enligt lag och gällande avtal.

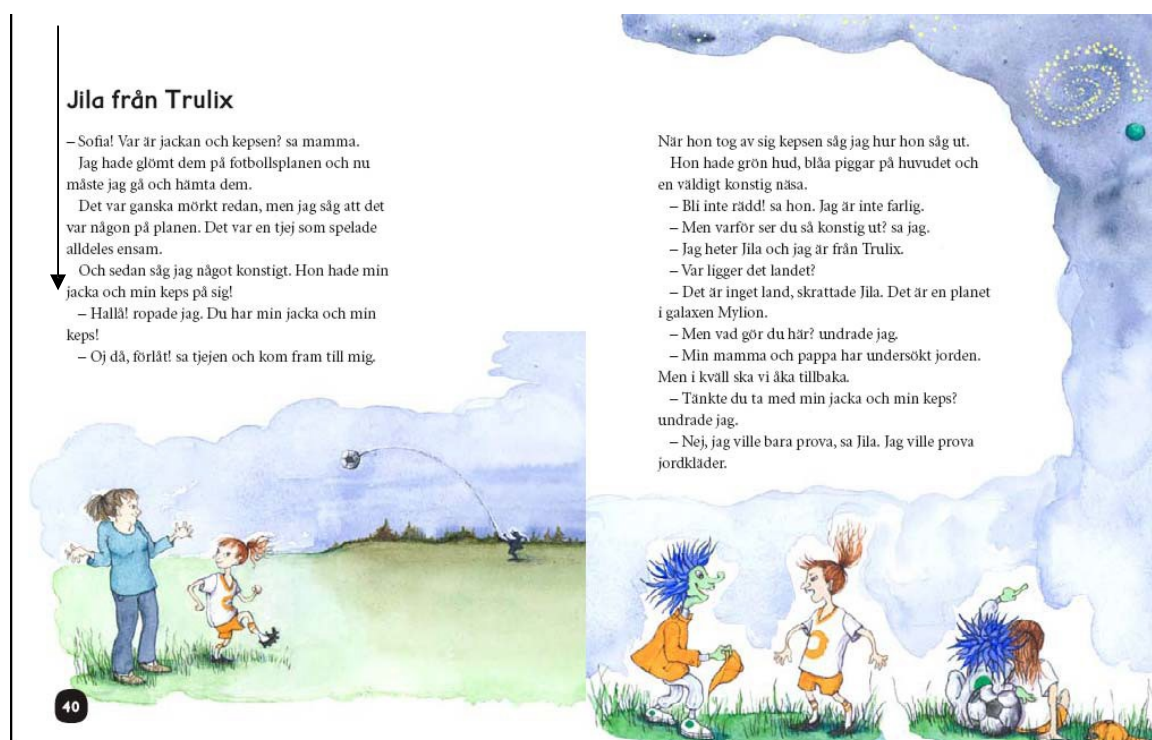
23

Fjärde tillfället

Läxa

Markera på till exempel ett bokmärke eller tunt med blyerts i boken för varje enskild elev hur mycket de ska ha i läxa.

OBS! Alla ska inte läsa allting i LäsDax 2, men det ska finnas något att läsa för var och en!

De elever som inte får hela texten i läxa, utan bara ett antal rader/meningar, har ändå med sig innehållet och förståelsen från den gemensamma läsningen och laborationen.

För de flesta i klassen brukar textmängden vara lagom, men det finns alltid några stycken som redan läser i princip flytande och till dem måste man naturligtvis ge något mer i läxa, ett kapitel ur en skönlitterär bok till exempel.

Uppföljning och reflektion

Det är viktigt att alla har texten som bas i sin hemläxa för när eleverna kommer tillbaka till skolan så är bra att göra en uppföljning. Låt någon berätta vad texten handlade om och ställ sedan frågor av reflekterande karaktär, t.ex.

- Hur såg det ut inne i rymdskeppet, tror ni?
- Hur såg det ut på Jilas planet, tror ni?
- Varför berättade inte Sofia om Jila när hon kom hem?

Låt också några elever pröva att läsa dialogen i texten – mamma, Sofia (jag) och Jila. Markera talstrecken i storboken med olika färger så blir replikerna tydliga.

Om LäsDax 2

LäsDax 2 innehåller precis som LäsDax & SkrivDax 1 tio olika teman med varierat innehåll. Här möter eleverna även nya genrer och flera typer av texter. Detta för att öka progressionen och skapa förståelse för att texter är uppbyggda på olika sätt. I LäsDax 2 finns till exempel en pjäs och flera faktatexter med fotografier. Genom att använda olika genrer och undervisa om dem får eleverna förståelse för vad de kan förvänta sig när de möter olika typer av texter och de lär sig hur de ska bygga upp texter när de själva skriver.

De härliga bilderna är även i den här boken tecknade av tio illustratörer, dels för att skapa variation, men också för att eleverna ska få lära sig att tolka olika typer av bilder. Speciellt i början av boken har bilderna stark koppling till texterna för att hjälpa eleverna att förstå innehållet.

Vill du ha mer information om LäsDax 2 eller övriga komponenter i serien SpråkDax så kontakta gärna:

Mia Söderberg
mia.soderberg@bonnierutbildning.se
08-587 642 25